

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 maja 2012 roku skierowanym przeciwko pozwanym: W. Ż., (...) Spółce cywilnej w Ł., J. B. i S. M. powód T. M. wnosił o zwolnienie spod egzekucji świadczenia emerytalnego S. M. w wysokości 3.000 zł, wynikającego z należnego powodowi od S. M. świadczenia alimentacyjnego, a zajętego bezprawnie w toku postępowań egzekucyjnych w sprawach o sygn. akt komorniczych: V Km 2205/05, V Km 707/05, V Km 859/07 oraz wszelkich innych prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w osobie A. K., a także o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W piśmie procesowym z dnia 28 marca 2013 roku powód zmodyfikował żądanie pozwu i w miejsce pozwanej spółki cywilnej wskazał jako pozwanych współników tej spółki - (...) i W. W.. Następnie pismem procesowym z dnia 3 kwietnia 2013 roku wskazał, że pozywa jedynie jednego ze współników spółki cywilnej (...).

Pozwani M. S. i J. B. wnieśli o oddalenie powództwa w całości. Pozwani W. Ż. i S. M. nie zajęli w sprawie żadnego stanowiska.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2013 roku, w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt II C 629/12, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo (punkt 1 sentencji wyroku), zasądził od powoda na rzecz pozwanego M. S. kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2 sentencji wyroku), przejął na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 150 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu (punkt 3 sentencji wyroku) oraz ustalił, że wyrok jest zaoczny w stosunku do pozwanych W. Ż. i S. M. (punkt 4 sentencji wyroku).

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych:

Powód T. M. oraz pozwana S. M. pozostają w separacji. W 2010 roku przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi pod sygn. akt VIII Rc 739/10 toczyła się sprawa z powództwa T. M. przeciwko S. M. o alimenty, zakończona ugodą, na mocy której S. M. zobowiązała się płacić na rzecz T. M. kwotę 3.000 zł tytułem alimentów do 15 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia płatności, poczynając od dnia 1 grudnia 2010 roku. Postanowieniem z dnia 24 grudnia 2010 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi nadał powyższej ugodzie klauzulę wykonalności.

Na mocy powyższego tytułu wykonawczego T. M. wszczął przeciwko S. M. egzekucję, którą prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi – A. K. w sprawie AK KMP 1/11.

W toku postępowania prowadzonego w sprawie V Km 2205/2005 z wniosku wierzycieli M. S. oraz W. W. z udziałem dłużników S. M. i T. M. komornik w dniu 1 kwietnia 2011 roku zajął na poczet egzekwowanej wierzytelności świadczenie alimentacyjne T. M. egzekwowane w sprawie AK KMP 1/11. Na powyższą czynność T. M. złożył skargę do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, która została uwzględniona postanowieniem z dnia 8 czerwca 2011 roku, zaś zaskarżona czynność została uchylona.

W dniu 26 marca 2012 roku T. M. cofnął wniosek egzekucyjny wnosząc o umorzenie postępowania egzekucyjnego wobec dobrowolnego świadczenia na jego rzecz przez dłużniczkę alimentów. Postanowieniem z dnia 28 marca 2012 roku komornik umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie AK KMP 1/11. Dłużniczka reguluje swoje zobowiązania dobrowolnie i na dzień zamknięcia rozprawy nie miała żadnych zaległości w regulowaniu alimentów na rzecz T. M..

W sprawie V Km 859/07 komornik sądowy A. K. prowadził egzekucję na rzecz wierzyciela J. R. przeciwko T. M.. Postępowanie egzekucyjne było prowadzone od września 2005 roku i umorzone postanowieniem z dnia 29 czerwca 2009 roku.

W sprawie V Km 707/05 komornik sądowy A. K. prowadzi egzekucję na rzecz wierzyciela W. Ż. przeciwko dłużnikom T. M. i S. M.. Egzekucja była prowadzona od marca 2004 roku, zaś w jej toku komornik nie dokonał zajęcia świadczenia emerytalnego S. M. z uwagi na prowadzenie egzekucji alimentów z powyższego świadczenia przez T. M.. Również po dniu 28 marca 2012 roku, to jest po umorzeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie AK KMP 1/11, świadczenie emerytalne S. M. nie zostało zajęte.

W sprawie AK KM 1712/10 komornik sądowy A. K. prowadzi egzekucję na rzecz wierzycielki J. B..

W sprawie V Km 2205/05 komornik sądowy A. K. prowadził egzekucję na rzecz wierzycielki A. L.. Następnie, w wyniku umowy przelewu wierzytelności, A. L. zbyła swą wierzytelność na rzecz M. S. oraz W. W. – współników spółki cywilnej (...). W powyższej sprawie, w dniu 5 marca 2013 roku komornik dokonał zajęcia emerytury S. M..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest bezzasadne. Za podstawę prawną żądania powoda Sąd pierwszej instancji przyjął

art. 841 k.p.c. W ocenie Sądu nie zostały jednak spełnione przesłanki przewidziane w tymże przepisie, które umożliwiałyby zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji. T. M. nie wykazał, aby przysługiwało mu do emerytury dłużniczki jakiegokolwiek prawo, o którym mowa w art. 841 k.p.c., uzasadniające zwolnienie od egzekucji. Świadczenie emerytalne S. M. należy wyłącznie do niej, powodowi zaś w stosunku do tego świadczenia przysługuje jedynie prawo skierowania egzekucji, przy czym prawo to nie ma charakteru materialnoprawnego. Uprzywilejowanie wierzyciela alimentacyjnego nie polega przy tym na wyłączeniu od egzekucji określonego majątku dłużnika po to, aby mógł zaspokoić się z niego jedynie wierzyciel alimentacyjny i to nawet bez potrzeby prowadzenia egzekucji. W konsekwencji prowadzenie egzekucji z emerytury dłużniczki przez innych wierzycieli nie narusza prawa powoda do skierowania do tego świadczenia egzekucji i uzyskiwania zaspokojenia swojego świadczenia zgodnie z art. 1025 k.p.c. Co więcej, w omawianej sprawie powód nie skierował egzekucji do emerytury dłużniczki, która na bieżąco reguluje swoje zobowiązania względem jego osoby. Wskazane okoliczności, zdaniem Sądu pierwszej instancji, uzasadniały oddalenie powództwa. Ponadto Sąd Rejonowy wskazał,

że za oddaleniem powództwa w stosunku do W. Ż. dodatkowo przemawiała okoliczność, że w ramach postępowania egzekucyjnego V Km 707/05 prowadzonego na rzecz tego wierzyciela nie doszło do zajęcia emerytury S. M.. W przypadku zaś M. S. dodatkową przesłanką oddalenia powództwa był brak pełnej legitymacji biernej po stronie tego pozwanego, gdyż jako współnik spółki cywilnej winien on być pozwany łącznie z drugim współnikiem – W. W., wobec tego, że pomiędzy tymi osobami zachodzi współuczestnictwo konieczne. Wezwanie do udziału w sprawie W. W. było jednak niemożliwe, wobec niewskazania jego adresu przez powoda. Jako, że powództwo T. M. było niezasadne co do istoty, Sąd pierwszej instancji zaniechał zwrócenia się do komornika o załączenie akt

AK KM 1712/10 dotyczących postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku J. B., celem ustalenia, czy w sprawie tej doszło do zajęcia emerytury S. M.. Powyższe ustalenia nie miałyby wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy, zaś sam powód nie wskazał w pozwie akt postępowania egzekucyjnego.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o treść art. 98 k.p.c. Jednocześnie, wobec zwolnienia powoda od kosztów sądowych, Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone przez powoda koszty sądowe w kwocie 150 zł. Z uwagi na fakt, że pozwani S. M. i W. Ż. nie stawili się na rozprawie w dniu 5 lipca 2013 roku i nie zajęli w sprawie żadnego stanowiska, zgodnie z art. 339 k.p.c. Sąd wydał w stosunku do tych pozwanych wyrok zaoczny.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł powód zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Zaskarżonemu orzeczeniu apelujący zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji, na jakich dowodach zostało oparte rozstrzygnięcie w sprawie, w szczególności, które dowody Sąd uznał za wiarygodne, którym zaś odmówił takiego waloru i z jakich przyczyn;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów;
- art. 841 k.p.c. poprzez nieprawidłowe przyjęcie przez Sąd, że powód nie ma prawa do świadczenia emerytalnego dłużniczki z tytułu przysługującego mu świadczenia alimentacyjnego;
- (...) § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 833 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd, że komornik ma prawo prowadzenia egzekucji ze świadczenia emerytalnego dłużniczki bez uwzględnienia świadczenia alimentacyjnego przysługującego powodowi, w sytuacji nieprowadzenia przez powoda egzekucji ze świadczenia przysługującego dłużniczce.

Ponadto zaskarżonemu orzeczeniu powód zarzucił naruszenie prawa materialnego, nie precyzując jednak w żaden sposób tego zarzutu.

W uzasadnieniu apelacji T. M. powtórzył przytoczone zarzuty apelacyjne.

Na rozprawie apelacyjnej, pełnomocnik z urzędu powoda będący adwokatem, popierając apelację wnosił nadto o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest oczywiście bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własny ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny sprawy. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, jak również prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Ujawnione dowody zostały ocenione z uszanowaniem granic swobody przyznanej organowi orzekającemu, bez jakiegokolwiek naruszenia zasad logiki, czy doświadczenia życiowego. W konsekwencji nie zasługuje na uwzględnienie podniesiony przez apelującego zarzut obrazy przepisów prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c., który w ocenie Sądu Okręgowego stanowi jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami poczynionymi przez Sąd pierwszej instancji.

Bezzasadnym okazał się ponadto wywiedziony w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem (por. m.in. wyrok SN z dnia 20.05.2014 r., I PK 295/13, LEX nr 1483572; wyrok SA w Łodzi z dnia 6.12.2013 r., I ACa 764/13, LEX nr 1416125; wyrok SN z dnia 5.09.2012 r., IV CSK 76/12, LEX nr 1229815; postanowienie SN z dnia 18.07.2000 r., V CKN 81/00, LEX nr 533895), wytknięcie wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia może okazać się zasadne tylko wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli instancyjnej. Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, wskazał dowody, na których się oparł jak również wyjaśnił, z jakich przyczyn zastosował określone przepisy prawa i w jaki sposób wpłynęły one na treść rozstrzygnięcia, a zatem jakie elementy stanu faktycznego uzasadniały zastosowanie tych przepisów, samo zaś orzeczenie poddaje się kontroli odwoławczej.

Również zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 841 k.p.c. w ocenie Sądu Okręgowego pozostaje bezzasadny. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa. Dla skuteczności powództwa opartego na w/w przepisie niezbędnym jest zatem wykazanie łącznego spełnienia dwóch przesłanek: prowadzenia postępowania egzekucyjnego z określonego składnika majątku dłużnika oraz istnienia po stronie wierzyciela prawa przysługującego mu w stosunku do tego składnika. Przesłanki te, jak słusznie podniósł Sąd Rejonowy, nie zostały spełnione na gruncie przedmiotowej sprawy. Podkreślić należy za Sądem pierwszej instancji, że świadczenie emerytalne S. M. przysługuje wyłącznie jej, a ewentualni wierzyciele S. M., w tym powód T. M., mogą jedynie skierować egzekucję do tego składnika majątku dłużniczki. Bez znaczenia jest przy tym okoliczność, że powodowi przysługuje wobec S. M. wierzytelność alimentacyjna. Uprzywilejowanie wierzyciela alimentacyjnego nie oznacza samo w sobie, że określone składniki majątku dłużnika ex lege podlegają wyłączeniu spod egzekucji prowadzonej przez dłużników niealimentacyjnych, tak by mógł się z nich zaspokoić wierzyciel alimentacyjny. Uprzywilejowanie

wierzyciela alimentacyjnego aktualizuje się jedynie wówczas, gdy wszczął on postępowanie egzekucyjne z majątku dłużnika. Przepis

art. 1025 k.p.c., na który powołuje się powód, wprost stanowi, że kolejność zaspokojenia roszczeń dotyczy kwoty uzyskanej z egzekucji. Tymczasem w niniejszej sprawie T. M., jak sam przyznał, aktualnie nie prowadzi egzekucji w stosunku do S. M.. W konsekwencji słusznie uznał Sąd Rejonowy, że prowadzenie egzekucji z emerytury dłużniczki przez innych wierzycieli nie naruszałoby praw T. M..

Już zatem z przyczyn, o których mowa wyżej, przedmiotowe powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne co do istoty, kwestia zaś ustaleń, czy przeciwko świadczeniu emerytalnemu S. M. była kierowana egzekucja przez innych aniżeli powód wierzycieli (a zatem, czy została spełniona druga przesłanka z art. 841 § 1 k.p.c. konstytuująca uprawnienie osoby trzeciej do wystąpienia z powództwem ekscydencyjnym), miała drugorzędny charakter. Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia w powyższym zakresie stanowiły zatem wyłącznie dodatkową przesłankę oddalenia powództwa.

Skoro zatem apelujący nie wykazał, aby przysługiwało mu jakiegokolwiek prawo do świadczenia emerytalnego S. M., zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 841 k.p.c. nie może się ostać. Z przyczyn wymienionych wyżej w tożsamy sposób należało ocenić zgłoszony przez powoda zarzut naruszenia art. 1025 k.p.c., który to przepis, z uwagi na brak prowadzenia egzekucji z wniosku powoda, w ogóle nie znajdował w sprawie zastosowania.

Wbrew twierdzeniom apelującego, Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął także, że w przypadku M. S. dodatkową przesłanką oddalenia powództwa był brak pełnej legitymacji biernej. Pozwanymi wierzycielami w sprawie o zwolnienie od egzekucji emerytury S. M. w sprawie V Km 2205/55 winni być bowiem wszyscy współnicy spółki cywilnej (...) w Ł., pomiędzy którymi zachodziło współuczestnictwo konieczne po stronie czynnej, a zatem również W. W.. Należy bowiem zaznaczyć,

że o ile w stosunkach zewnętrznych spółki cywilnej, co do zasady brak jest współuczestnictwa koniecznego po stronie biernej, to w niniejszej sprawie współuczestnictwo takie wynikało z pierwotnego charakteru pozycji pozwanych (w postępowaniu V Km 2205/55 mają oni status wierzycieli).

Wobec tego, że apelujący poza gołosłownym zarzutem naruszenia przepisów prawa materialnego przez Sąd Rejonowy w żaden bliższy sposób sprecyzował tego zarzutu, zarzut ten nie poddawał się kontroli instancyjnej.

Mając na uwadze powyższe, uznając apelację za bezzasadną, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, Sąd Odwoławczy orzekł na podstawie § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2013, poz. 461, j.t.).

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy postanowił przyznać i wypłacić adw. M. M. - pełnomocnikowi z urzędu powoda - ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 553,50 zł, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.